

Utbildningsnämnden

Redovisning av nyanländprojektet

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Skolor med nyanlända elever i åk 7-9 och gymnasieskolan har under det så kallade nyanländprojektet erbjudits att genom tillgång till nya digitala verktyg pröva om ökade möjligheter till undervisning på modersmålet och ökad tillgång till studiehandledare kan leda till högre måluppfyllelse. De digitala verktygen utgjordes av ett flerspråkigt digitalt läromedel respektive studiehandledning på några modersmål via Internet. Totalt deltog 11 skolor, såväl kommunala som fristående. Projektet är nu avslutat och redovisas i denna tjänsteskrivelse, bland annat genom en rapport författad av följeforskaren Päivi Juvonen, som har följt upp projektet.

Ärendet

Bakgrund

I mål och budget 2016-2018 konstaterades att en viktig aspekt för att bibehålla den höga kvaliteten i Nackas skolor är att på ett effektivt och klokt sätt ta emot nyanlända elever. Genom att pröva modernare och förhoppningsvis mer effektiva metoder skulle skolan kunna tillvarata de kunskaper eleverna har med sig, parallellt med att de lär sig svenska. Genom att använda material på elevens modersmål och använda studiehandledare via fjärrundervisning skulle dessa elever ges större möjligheter att nå målen.

Utbildningsdirektören har därför haft i uppdrag att undersöka intresset hos skolor av att delta i ett projekt kring detta tillsammans med en följareforskare som följer upp arbetet. Den sista delen av det så kallade "nyanländprojektet" löpte ut den 31 december 2017. Finansiering har skett inom utbildningsnämndens ordinarie ram för forskning och

utveckling. I denna tjänsteskrivelse redovisas projektet och i bilagan återfinns följeforskarens rapport.¹

Möjlighet att pröva nya digitala verktyg i undervisningen

Rektorer vid samtliga kommunala och fristående skolor i Nacka fick information från utbildningsenheten om möjlighet att under 2016 delta i det så kallade nyanländprojektet. Deltagande innebar tillgång till två nya digitala verktyg; dels ett flerspråkigt digitalt läromedel (studi.se), dels online-studiehandledning på olika modersmål (som ett komplement till den ordinarie studiehandledningen på skolan). En beskrivning av dessa verktyg, som båda är avsedda att komplettera undervisningen i skolan, återfinns i följeforskarens rapport (se bilaga).

Målgruppen var nyanlända² elever i någon av årskurserna 7-9 eller gymnasieskolan, det vill säga elever som anlänt sent under skoltiden till Sverige och som därför står inför utmaningen att klara skolans kunskapskrav trots att de enbart har fyra år eller mindre tid i svensk skola bakom sig.

Om nya tekniska lösningar kan bidra till att ämnesstudier kan bedrivas också på modersmålet och till att öka tillgängligheten till studiehandledare skulle det kunna ge bättre förutsättningar för nyanlända elever att tillgodogöra sig ämneskunskaper parallellt med att man lär sig svenska snabbare. Genom projektet har skolor med nyanlända elever i de senare årskurserna fått möjlighet att pröva detta.

Syftet med nyanländprojektet har alltså varit att pröva om nya digitala verktyg i undervisningen kan ge bättre förutsättningar för nyanlända elever att tillgodogöra sig ämneskunskaper och att snabbare lär sig svenska.

Projektet startade i februari 2016 och var öppet för skolor med nyanlända elever i årskurserna 7-9 och gymnasieskolan, under förutsättning att rektor anmälde till utbildningsenheten att skolan önskade delta.

För att stödja implementeringen på skolorna anordnade utbildningsenheten ett introduktionsmöte i januari 2016 riktat till ämneslärare, studiehandledare och rektorer vid de deltagande skolorna, med genomgångar av de digitala hjälpmedlen. Tillgång till support från leverantörerna för att komma igång och använda de digitala verktygen ingick under projektiden. Såväl det digitala läromedlet som studiehandledningen online bedömdes vara lätta att börja använda utan specifika förkunskaper.

Nackas avtal med leverantörerna av såväl studi.se som online-studiehandledningen gav möjlighet till förlängning i upp till ett år. För att ge skolorna längre tid på sig utnyttjades

¹ Utbildningsenheten har tidigare lämnat en lägesrapport om nyanländprojektet vid utbildningsnämndens möte i november 2016 (UBN 2016/235).

² Med ”nyanländ” avses att eleven gått i svensk skola i högst fyra år.

denna möjlighet delvis genom att skolornas tillgång till online-studiehandledningen förlängdes med ett halvår och tillgången till det digitala läromedlet med ett år, vilket innebar att den sista delen i projektet avslutades den 31 december 2017.

Rektorer vid nio skolor – sex grundskolor och tre gymnasieskolor – meddelade inför starten 2016 att deras skola skulle delta i projektet. Två av de sex grundskolorna är kommunala och övriga fristående. En av de tre gymnasieskolorna är kommunal och två är fristående. Ytterligare en kommunal grundskola tillkom i oktober 2016 och en kommunal gymnasieskola i september 2017.

Utnyttjandet av särskilt studiehandledningen online har varit lågt. På grund av att svarsfrekvensen från de deltagande skolorna har varit väldigt låg när följeforskaren gjort uppföljningar genom enkäter vet vi inte säkert vad orsaken till detta är. Vad gäller de nyanlända elevernas måluppfyllelse när de lämnar årskurs nio så har utbildningsheten i tidigare tjänsteskrivelser redogjort för att måluppfyllelsen är låg för denna grupp relativt övriga elever i Nacka, men högre än genomsnittet för nyanlända elever i riket. Eftersom återkopplingen från de deltagande skolorna varit så sporadisk är det dock inte möjligt att dra generella slutsatser om vilken betydelse de nya digitala verktygen har haft för elevernas måluppfyllelse i olika ämnen och i svenska språket.

Utbildningsenhetens reflektioner

Det kan till att börja med noteras att uppdragets ursprung är från den tidpunkt då ett stort antal nyanlända elever förväntades, mot bakgrund av den stora flyktingtillströmmen till Sverige. Skolverket hade ännu inte någon vägledning klar som stöd till skolorna och Skolinspektionen uppmanade skolor och huvudmän att ”tänka utanför boxen” för att ta emot de nyanlända eleverna på ett så bra sätt som möjligt. Elever som är nyanlända och går i åk 7-9 eller gymnasieskolan har stora utmaningar eftersom de har så kort tid på sig för att klara den svenska skolans kunskapskrav i olika ämnen, samtidigt som de behöver lära sig svenska, vilket motiverar att särskilda insatser prövas för att effektivisera undervisningen.

Flertalet skolor som vid tidpunkten för erbjudandet att delta i projektet hade nyanlända elever i de aktuella årskurserna valde att tacka ja till deltagande. Huruvida dessa skolor sedan faktiskt utnyttjade det digitala läromedlet och/eller online-studiehandledningen varierade dock. Eftersom de deltagande skolorna endast i väldigt låg utsträckning har besvarat följeforskarnas enkäter om vilka erfarenheter de har haft av de digitala verktyg de har haft tillgång till, så går det inte att dra några säkra slutsatser kring om elevernas måluppfyllelse har gynnats eller varför utnyttjandet har varierat och, särskilt vad avser online-studiehandledningen, varit lågt.

En möjlig förklaring kan vara variationer i hur många nyanlända elever man faktiskt har haft och vilka modersmål de haft. En annan tänkbar förklaring kan vara att man i olika skolor i olika grad har prioriterat att avsätta tid för att på ett optimalt sätt få in verktygen som ett komplement till den ordinarie undervisningen och studiehandledningen. Att tillgången till

de nya resurserna varit tidsbegränsade till projekttiden kan vara ytterligare en förklaring till att implementeringen inte prioriterats överallt, liksom att det handlar om kompletterande verktyg till undervisningen som initierats från kommun- och inte skolnivån. Under samma period har också stora och prioriterade satsningar genomförts i såväl grund- som gymnasieskolan, såsom matematik- och läsflyftet.

Nyanländprojektet har avslutats, men det kan i sammanhanget vara av intresse att notera att ett utvecklingsprojekt i bland annat Svenska Akademiens regi nu har startats i Nackaⁱ. Projektet utgör en intensivutbildning i svenska för nyanlända elever i gymnasieskolan och är tänkt att optimera elevernas förutsättningar att så snabbt som möjligt komma vidare i skolsystemet.

Ekonomiska konsekvenser

I tjänsteskrivelsen lämnas inga förslag. Därmed föreligger inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

I tjänsteskrivelsen lämnas inga förslag. Därmed föreligger inga konsekvenser för barn.

Bilagor

Rapporten ”Projekt nyanländ!” av följeforskare Päivi Juvonen.

Lotta Valentin
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten

ⁱ Nacka gymnasium deltar i projektet.